

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושלשה

היכל
ששי

מאמר
זהו' כאשר ירים משה – תרמ"ב

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארת כקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע מליובאוויטש

הנחת בנו

כבוד קדושת

אדמו"ר שלום דונער

זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

בן יכבד אב ואם

*

לעילוי נשמת אבינו

אוד מוצל מאש

ר' יוסף בנימין קאלטמאן ז"ל

ב"ר מנשה הי"ד

נולד ביום שביעי של פסח תרפ"ח בק"ק פרעשבורג

נפטר ביום ח"י אדר ב' תשע"ו

העמיד דורות לשם ולתפארת עוסקים בתורה ובמצות

ובשליחות כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות אמנו – יבלח"ט – מרת **שולמית חנה** תחי'

*

נדפס על ידי ולזכות בניהם ובתם

מרת **רות פעסיל** ובעלה הרה"ת **מרדכי שמערלינג** ומשפחתם

הרה"ת **מנשה נתנאל** וזוגתו מרת **דינה יהודית** ומשפחתם

הרה"ת **אריה** וזוגתו מרת **אסתר נחמה דינה** ומשפחתם

למשפחת **קאלטמאן**

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות

זכות כ"ק אדמו"ר מהר"ש תגן עליהם ועל משפחותיהם

לברכה והצלחה בכל עניניהם בגו"ר

בטוב הנראה והנגלה

MAAMOR

VEHOYO KAASHER YORIM MOSHE — 5642

Copyright © 2026

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

נסדר בדפוס "עמפיינר פרעסס" ע"י

הרה"ת הרה"ח ר' מרדכי ליב ע"ה בן הרה"ח הרה"ת ר' חיים דובער ע"ה ויוסף יצחק בן ברכה שיחי'

EMPIRE PRESS, 550 EMPIRE BLVD., • BROOKLYN, N.Y. 11225 • (718) 756-1473

פתח דבר

לקראת ימי הפורים הבעל"ט, הננו מו"ל בזה מאמר ד"ה והי' כאשר ירים משה ידו – תרמ"ב, הנחת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב.

המאמר כפי שנכתב ע"י כ"ק אדמו"ר מהר"ש לא הגיע לידינו, ונזכר ברשימת מאמרי דא"ח בעריכת כ"ק אדמו"ר שנדפסה בספר התולדות – אדמו"ר מהר"ש.

המאמר נערך ע"י הרה"ת ר' חיים אלימלך שי' וילהלם.

מערכת „אוצר החסידים“

ז' אדר, ה'תשפ"ו
ברוקלין נ"י.

והי' ² כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל ובהניח את ידו וגבר עמלק. ³ וארז"ל ⁴ במשנה וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים מתגברי' וא"ל ⁵ כו'. וצ"ל אומרו כאשר ירים משה ידיו כו', מה שייך זה לידו של משה, והול"ל והי' כאשר משעבדים לבם כו'.

וצ"ל תחילה ענין אסתר, דא"ל מרדכי אם החרש תחרישי לעת כזאת רוח והצלה יעמד ליהודים ממקום אחר, ⁶ דזה ידע מרדכי מאחר שישראל באו למס"נ ודאי אינו נוגע לישראל כלום, דכלליות ישראל א"א שיעשה להם דבר, מאחר שבאו למס"נ, ועיקר הגזירה הי' עלי', וכמ"ש ואת ובית אביך תאבדו, ⁷ וזהו שאמרה לך כנוס כו' וצומו עלי', עלי דוקא, ואח"כ כשהלכה הי' לזה הכנה שלימה. דלכאו' כשהלכה למלך הי' במס"נ דאחת דתו להמית, ⁸ ומ"מ הלכה והוסכם שימית אותה, ואח"כ כשנכנסה לכאו' ראשית דבר הו"ל ⁹ לבקש על ישראל, והיא אמרה יבא המלך והמן היום אל המשתה, ¹⁰ ובעת סעודה ראשונה אמרה מחר אעשה כדבר המלך ¹¹ כו', ואיך אפשר לקרב שונא כזה שהי' שונא לכלליות ישראל, ומס" ¹² שנאה אותו מאד, בל"א ¹³ זיא האט עם מס' ניט גיקענט דאכטיין, ¹⁴ ואיך מקרבין שונא כזה. וע"ז י"ל שרצתה לפעול אצלה האתכפיא, דאף שהי' שונא גדול לה ולבית אב שלה ולכלליות ישראל, ומ"מ תקריב ¹⁵ אותו (בפ"א ¹⁶ עדיין לא סמכה א"ע, ובקשה בסעודה הראשונה יבא המלך והמן מחר על משתה ¹¹ כו', ובאמצע יש יום של(ו)ם, ופעלה בעצמה האתכפיא)). אך באמת לבד האתכפיא אשר גדל מאד, לקרב שונא כזה, ובעת השמחה מוכרחה להראות תנועות של שמחה, הי' בזה כוונה עמוקה ג"כ.

ולהבין זה, הנה כתי' ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד ¹⁷, וצ"ל מאחר שהוא ראשית גוים למה אחריתו עדי אובד. דעל לע"ל כתי' אז

(8) שם פסוק יא.	(1) = דרוש ב (המאמר השני שנאמר
(9) = הוה לה.	בפורים).
(10) אסתר ה, ד.	(2) נמצא בבוך 2956 קי, א ואילך.
(11) שם פסוק ח.	ברשימת מאמרי דא"ח של כ"ק אדמו"ר
(12) = ומסתמא.	מהר"ש כותב כ"ק אדמו"ר אודות המאמר: וכי
(13) = בלשון אידיש.	ידיו כו' תהלוכות אסתר כו' ראשית גוים עמלק.
(14) = מן הסתם לא סבלה אותו.	(3) בשלח יז, יא.
(15) הרי"ש צרויה.	(4) ר"ה כט, א (במשנה).
(16) = בפעם א' אמר כ"ק אדמו"ר מהר"ש.	(5) = ואם לאו.
ראה לעיל ד"ה תקעו הערה 6.	(6) אסתר ד, יד.
(17) בלק כד, כ.	(7) שם פסוק טז.

אפהוך על עמים שפה ברורה לעבדו כלם שכם אחד¹⁸, אך מפרשי' שכם כתפין ואחוריים¹⁹, ובאמת לע"ל יהי' ה' אחד ושמו אחד²⁰ כולו הטוב והמטיב²¹, כולו פנים ולא יהי' אחור כלל, והפי' הוא שכם אחד שהשכם יהי' ג"כ אחד²². ועמלק מאחר שהוא ראשית גוים צריך להתעלה יותר, ולמה אחריתו עדי אובד, שהו"ע שבירתו זהו תקנתו²³, ואינו מועיל לו טבילה טהרה במקוה כ"א שבירה.

אך הענין הוא, דהנה ז' עממין הם מנגדי' לז"מ²⁴, דכמו שיש אהבה בקדושה כמו"כ יש אהבה בלעו"ז²⁵, וכנגד יראה דקדושה יש פר"ע²⁶ והוללות בלעו"ז, ונגד הת"ת הוא התפארות כו'. ואמרז"ל אין אדם עובר עבירה א"כ נכנס בו רוח שטות²⁷, דאנו רואין כשאדם מתאוה לאיזה דבר עושה כמה שטותים עד שמשגי תאוותו, והיכן הוא שכלו, בל"א¹³ ו²⁸ איז אהין גיקומען זאיין שכל²⁹, אלא שהרוח שטות מכסה על השכל. והם מנגדים רק להמדות אבל לא בשכל, וכמ"ש וירא כי לא יכול לוי³⁰, שהוא חשב שיעקב הוא במדות לכן נאבק עמו, אבל באמת הוא בחי' יו"ד עקב³¹, שהיו"ד הוא גם בעקב, ולכן לא יכול לו, ימותו ולא בחכ"ז³². וקליפו' עמלק הוא שידוע את רבונו ומכוון למרוד בו³³, והוא היפך מהז' עממין, כמו אהבה דלעו"ז מכסה על אהבה דקדושה, ופר"ע²⁶ מכסה על היראה דקדושה, ואם הי' האהבה דקדושה בהתגלות ממילא יתבטל האהבה דלעו"ז, מאחר שהוא רק כמו כיסוי, אבל עמלק יודע את רבונו ומכוון למרוד בו, שידוע בטוב ומ"מ מכוון למרוד.

דהנה, ומלק את ראשו ממול ערפו³⁴, שמקום קליפו' עמלק הוא בעורף³⁵ נגד מיצר הגרון³⁶. וענין מיצר הגרון הוא דכשמתבונן במוחו בהתבוננות

(28) = וואו.	18) צפני' ג, ט.
(29) = להיכן אזל שכלו.	19) תיב"ע צפני' שם. וראה תו"א ויחי קב, ב.
(30) וישלח לב, כו.	20) זכרי' יד, ט.
(31) ע"ח שער ג (שער סדר אצי') פ"ב.	21) פסחים נ, א.
(32) איוב ד, כא. וראה תו"א תצוה קי, ד.	22) ראה תו"א שם קד, ב. מאמרי אדמו"ר
(33) כ"ה בכ"מ בדא"ח. ראה תו"א תצוה פג, סע"ד. וראה לקו"ש חי"ט ע' 224.	הזקן תקס"ג ח"א ע' פ. לקו"ת דרושים לחג הסוכות פ, ד.
(34) ויקרא ה, ח.	23) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שמות
(35) ראה תו"א תצוה פה, א. מג"א קכג, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה שם ע' שפה ואילך. ע' שצג ואילך. ע' שצה. תקס"ח ח"א ס"ע פז ואילך.	24) ראה תו"א מג"א צה, א. צט, סע"א. תו"ח יתרו ער, ג. וש"נ.
(36) ראה תו"א ורא נח, ב ואילך ובהנסמן במ"מ לשם.	25) ראה תניא רפ"ו.
	26) = פריקת עול.
	27) סוטה ג, א. וראה תניא פכ"ד.

אלקות נולד מזה מדה שבלב, שיש שכל שבמדות ומדות שבשכל³⁷, וכמו שהמדות מקבלים מהשכל³⁸, וקליפו' עמלק הוא שמונע ומעכב שלא יומשך משכל למדות, שאף שמתבונן בשכלו מ"מ לא יולד מזה מדה שבלב, והי' מרידה בשכל.

וזהו והי' כאשר ירים משה ידו כו', דהנה א"ל ליהושע בחר לנו אנשים³⁹, אנשי משה⁴⁰, דישראל א"א להם ללחום עם עמלק, שהיו בבחי' אמונה, ואינו שייך שילחמו הם עם עמלק, כ"א אנשי משה שהוא בחי' חכ⁴¹, מן המים משיתוהו⁴², אנשי חכ'. וזהו מלחמה לה' בעמלק⁴³, דישראל אינו שייך שילחמו עם עמלק, כ"א מלחמה לה', אך זאת פעל בנש"י בחי' הרמת יד, אמת שיהי' רק בחי' אמונה, אבל יהי' הרמת יד בהאמונה, והו"ע צדיק באמונתו יחי⁴⁴, שיהי' חיות בהאמונה, וכשהו"ד מאיר בעקב אז לא יכול לו בעקב ג"כ. ומה שנק' הרמת יד, הוא דבצאת ישראל ממצרים כתי' ובנ"י יוצאים ביד רמה⁴⁵, והוא בחי' אמ[ן]נה שהאמונה היא בחי' רוממות למע' מהשגה, ולכן תיכף בדרך בצאתכם ממצרים קפץ לנגדם, שראה שהם בבחי' אמונה, ומתירא שמא יתבטל לגמרי, לכן רצה לבטל האמונה. מה עשה משה, פעל בישראל בחי' הרמת יד, שההרמה באמונה הוא שיהי' חיות בהאמונה, וממילא נתבטל קליפו' עמלק, וזהו ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב⁴⁶.

וכמו"כ יובן באסתר ג"כ, דהמן הי' מזרעו של עמלק⁴⁷. וזהו שרצה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים⁴⁸, יהודים הוא ל' הודאה⁴⁹ שהוא בחי' אמונה, שהי' מתירא שמצד האמונה אפשר שיהי' הרמת יד, ואז לא יהי' באפשרי לעשות כלום, לכן רצה לבטל האמונה. אך כלליות ישראל ע"י המס"נ שלהם לא הי' יכול לעשות להם מאומה. אך עיקר הגזירה היתה על אסתר, לכן בקשה יבא המלך והמן היום [א]ל המשתה⁵⁰ כו', דאחשוורוש הוא אחרית וראשית⁵⁰, והמן הוא [ש]מצד הרוממות אפ"ל המן ג"כ, וכמו שמאיר באשפה כמו בבנין מפואר, ואין בהשמש שום שינוי אם מאיר באשפה או בהבית, אך האשפה כשהוא במקום האשפה שם מקומה, אבל כשמכניסין אותה בבית דוחין אותה משם, שאינו יכולים

37 ראה גם לעיל ד"ה ביום השמיני עצרת	44 חבוק ב, ד.
38 פיסקא והענין דהנה.	45 בשלח יד, ח.
39 ראה תניא פ"ג.	46 שם יז, יג.
40 בשלח יז, ט.	47 אסתר ג, א. י. ובתרגום שם.
41 ראה מכילתא בשלח יז, ט. וראה תו"א	48 שם פסוק יג.
42 תצוה פג, ב. סה"מ תרס"ה ע' ריט. תש"ט ע'	49 ראה שערי אורה צג, ב. תו"א מג"א צז,
51 (השני).	א. צט, א. קכא, ד.
41 ראה לקו"ש ח"ז ע' 244 ואילך.	50 ראה מאורי אור מערכת א אות קפב.
42 שמות ב, י.	ערכי הכינויים (לבעל סדר הדורות) ערך
43 בשלח יז, טז.	אחשוורוש. מחיר יין לרמ"א אסתר א, יב"ג.

לקבל שם האשפה, וזהו שהתחיל להגביה את המן אחר הדברי' האלה גדל המלך את המן⁵¹ כו' וכל עבדי המלך כורעים ומשתחוים להמן⁵², שאף שהיו שרי' ומושלי' מ"מ היו בטלים להמן, ואח"כ הגבי' אותו אסתר, ובגשמיות הי' הקנאה. דהנה ע"ז של עכו"ם יש לה ביטל אבל ע"ז של ישראל אין לה ביטל⁵³, והי' מתירא שמה יתנשא עליו ג"כ, ועי"ז הי' מפלתו.

ועוד יש בזה עומק יותר לבד האתכפיה, שרצתה לפעול בעצמה לקרב שונא כזה, הי' בזה כוונה עמוקה ג"כ. דהנה באצ"י כתי' לא יגורך רע⁵⁴, ומה שיש מציאות הרע הוא מצד שאינו תופס מקום שממית בידיים תתפש והיא בהיכלי מלך⁵⁵, אך דוקא כשהאשפה הוא במקום האשפה דשם מקומו ואינו תופס מקום, אבל כשמכניסי' אותה לבית שם הוא תופס מקום, כמו כשמניחי' אותה על השולחן דוחין אותה תיכף וא"י לקבלה שם כלל וכלל, וזהו שבקשה את המן על הסעודה, והכוונה בזה הי' כדי שישראל יעשו תשובה שלימה, מאחר שיראו שאין להם על מי לסמוך⁵⁶, וגם הגבי' אותו למעלה מעלה וממילא נדחה משם, וזהו שא' המלך מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן⁵⁷, פי' איך בא לכאן, בל"א⁵⁸ ויא קומט ער אָהער, והשיבו לו המן הרע הזה⁵⁸, שמצד גדלותו והתנשאותו אפשר שיגבי' א"ע בבחי' זו ג"כ, ולכן נדחה משם. וזהו שהי' בעת השמחה, דשמחה הוא גילוי⁵⁹, והוא מנגד לזה, לכן נדחה משם. וכמו במלחמת עמלק, אך שם הי' בעבודה שרצה לבטל האמונה, ועי" הרמת יד בהאמונה נתבטל קליפות עמלק, כמו"כ הי' בהמן למעלה שע"י שהגבי' אותו למעלה מעלה זה הי' מפלתו. וזהו והי' כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל⁶⁰, פי' שהגבי' את עמלק למעלה מע' וממילא נדחה משם, וזהו ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב⁶¹.

המלך שער ו (שער עולם התוהו) פמ"ה. שער יד (שער קרית ארבע) פ"ט ופצ"ח.
 (56 מגילה טו, ב.
 (57 אסתר ז, ה.
 (58 שם פסוק ו.
 (59 ראה לעיל ד"ה אתה קדוש פיסקא ועפי"ז יובן. וש"נ.

(51 אסתר ג, א.
 (52 שם פסוק ב (בדילוג).
 (53 ראה ע"ז נב, ב ואילך. רמב"ם הל' ע"ז פ"ח, ה"ח"ט.
 (54 ראה לקו"ת במדבר ג, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה ח"ב ע' תתכט ובהנסמן במ"מ לשם.
 (55 משלי ל, כח. וראה בר" פס"ו, ז. עמק